

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Det föreslås att det till lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen fogas ett nytt 2 a kap. som innehåller bestämmelser om avgränsning och klassificering av grundvattenområden samt om skyddsplaner för grundvattenområden. Enligt propositionen ska närings-, trafik- och miljöcentralerna avgränsa och klassificera grundvattenområden. Kommunerna får utarbeta skyddsplaner för grundvattenområden. Det förfarande som ska iakttas vid avgränsningen och klassificering-

en av grundvattenområden innehåller en möjlighet att delta. Bestämmelser om innehållet i och beredningen av skyddsplaner för grundvattenområden ska även tas in i lagen.

Syftet med propositionen är att effektivisera skyddet av grundvatten och förbättra olika aktörers rättssäkerhet genom att precisera bestämmelserna.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge**1.1 Lagstiftning**

Vattenförvaltningslagen

I lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen (1299/2004, nedan *vattenförvaltningslagen*) och statsrådets förordning om vattenvårdsförvaltningen (1040/2006, nedan *vattenförvaltningsförordningen*), som utfärdats med stöd av ovannämnda lag, finns bestämmelser om utarbetande av och målen för förvaltningsplaner och åtgärdsprogram som kompletterar dem. Förvaltningsplanerna bereds i omfattande samarbete och växelverkan med olika aktörer. I åtgärdsprogrammen föreslås grundläggande åtgärder för uppnåendet av de miljömål som har ställts upp för vattenförvaltningen, såsom åtgärder till följd av kraven i lagstiftningen och utöver dem kompletterande åtgärder, som utöver de grundläggande åtgärderna behövs för uppnåendet av miljömålen. De miljömål som har ställts upp för vattenförvaltningen är inte i sig en förutsättning eller ett hinder för beviljande av tillstånd, och de åtgärder som presenteras i en plan är inte heller på basis av planen bindande för verksamhetsutövaren. Förvaltningsplanen påverkar inte direkt förutsättningarna för beviljande av tillstånd, men de miljömål som har ställts upp i planen kan påverka hur betydelsen av den förorening av miljön som uppstår till följd av verksamheten bedöms vid tillståndsprövning.

I förvaltningsplanerna och åtgärdsprogrammen läggs det fram information om karakteriseringar av grundvatten samt de risker för grundvatten som mänsklig verksamhet orsakar. I förvaltningsplanen för den första planeringsperioden har som åtgärder föreslagits bl.a. en ökning av forskningsuppgifter om hydrogeologiska karakteristika för grundvattenförekomster och om grundvattnets kvalitet och de risker den är föremål för.

Med stöd av lagen indelas grundvatten enligt kemiska och kvantitativa egenskaper i god eller dålig status (8 §). Målet är att grundvattenförekomsternas status ska vara

god senast 2015 (21 §). I vattenförvaltningsförordningen finns bestämmelser om grunderna för klassificering av grundvattnets status.

Miljöskyddslagen

I miljöskyddslagen (527/2014) finns bestämmelser om förbud mot förorening av grundvatten (17 §). Det finns dessutom bestämmelser om förbud mot förorening av mark (16 §), och en målsättning med förbudet är att trygga grundvattnets kvalitet genom att motverka förorening via marken. Miljöskyddslagens bestämmelser om sanering av förorenat grundvatten (14 kap.) har även samband med skyddet av grundvatten.

Enligt förbudet mot förorening av grundvatten får ämnen, energi eller mikroorganismer inte deponeras på eller ledas till ett sådant ställe eller behandlas på ett sådant sätt att en kvalitetsförändring i grundvattnet på ett viktigt eller annat för vattenförsörjningen lämpligt grundvattenområde kan orsaka risk eller olägenhet för hälsan eller miljön eller grundvattnets kvalitet på något annat sätt väsentligt kan försämrats, en kvalitetsförändring i grundvattnet på någon annans fastighet kan orsaka risk eller olägenhet för hälsan eller miljön eller göra grundvattnet obrukbart för något ändamål som det skulle kunna användas för, eller åtgärden genom påverkan på grundvattnets kvalitet annars kan kränka allmänt eller någon annans enskilda intresse. Förbudet mot förorening är allmänt och gäller alltså alla grundvatten oberoende av avgränsning och klassificering. Dessutom kan begränsningar utfärdas i kommunala miljöskyddsföreskrifter i enlighet med 202 § i miljöskyddslagen för att förebygga förorening av grundvatten.

Med stöd av miljöskyddslagen kan det genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om sådana ämnen som är farliga för miljön och hälsan och som det är förbjudet att direkt eller indirekt släppa ut i grundvattnet (17 § 2 mom.). Genom statsrådets förordning om ämnen som är farliga och skadliga för vattenmiljön (1022/2006) har ut-

släppande till grundvatten av de ämnen som nämns i förordningen förbjudits, oavsett om utsläppandet orsakar de följder som avses i förbudet mot förorening av grundvatten.

I 14 kap. i miljöskyddslagen föreskrivs om ansvar för och förfarandet vid sanering av grundvatten. Den som har orsakat föroreningen har det primära ansvaret för saneringen av grundvattnet. Områdets innehavare har under vissa förutsättningar det sekundära ansvaret för saneringen, om föroreningen av grundvattnet är en följd av att marken har förorenats. Ägaren av en fastighet från vilken föroreningen kommer har det sekundära ansvaret för saneringen av förorenat grundvatten. Saneringsskyldigheten innebär att sanera och återställa marken och grundvattnet i ett sådant skick att olägenhet eller risk eller olägenhet för hälsa eller miljö undanröjs.

I miljöskyddslagen finns bestämmelser om verksamhets allmänna tillståndsplikt (27 §). I lagen finns det dessutom bestämmelser om tillståndsplikt i grundvattenområden. Miljö-tillstånd kan krävas för verksamhet som bedrivs på ett viktigt eller annat för vattenförsörjning lämpligt grundvattenområde, i praktiken grundvattenområden som i nuläget hör till klass I och II, även om tillstånd inte krävs för motsvarande verksamhet som bedrivs på en annan plats (28 §). Vid bedömningen av om konsekvenserna från förorening av miljön är betydande ska hänsyn tas till vad som nämns om de omständigheter som berör vattens och den marina miljöns status och användning inom det område som påverkas av verksamheten i den förvaltningsplan eller havsförvaltningsplan som avses i lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen (51 § 1 mom.).

Vattenlagen

I vattenlagen (587/2011) föreskrivs om tillståndsplikt för sådana projekt som kan inverka på grundvattnets mängd eller hur riklig grundvattenförekomsten är. I vattenlagen hänvisas det inte till grundvattenområden, utan förändringar i grundvattnet beaktas utgående från grundvattenförekomsten. Uttag av vatten för ett vattentjänstverks behov eller för någon annans behov, om denna levererar vatten till ett vattentjänstverk, eller för att fö-

ras bort för användning någon annanstans är alltid tillståndspliktigt. Annat uttag av grundvatten när den mängd som tas överstiger 250 m³ per dygn liksom även andra åtgärder som medför att grundvattenförekomsten annat än tillfälligt minskar med minst 250 m³ grundvatten per dygn är också alltid tillståndspliktigt. Dessutom är infiltration av vatten i marken för konstgjord grundvattenbildning eller förbättring av grundvattnets kvalitet alltid tillståndspliktig (3 kap. 3 § 1 mom.).

Andra projekt som inverkar på grundvattnets kvalitet eller mängd är tillståndspliktiga om de försämrar tillståndet i en grundvattenförekomst, medför fara för hälsan, eller om förändringen leder till att en viktig eller annan för vattenförsörjningen lämplig grundvattenförekomst blir väsentligt mindre riklig eller att möjligheterna att utnyttja den annars försämrats eller på något annat sätt orsakar skada eller olägenhet för uttag av vatten eller för användningen av vatten som hushållsvatten (3 kap. 2 §). Om tillstånd inte krävs för uttag av grundvatten, ska det dock anmälas till närings-, trafik- och miljöcentralerna när den mängd som tas överstiger 100 m³ per dygn (2 kap. 15 §).

Enligt vattenlagen är det förbjudet att äventyra de naturliga förhållandena i vissa naturtyper som är beroende av grundvatten (2 kap. 11 §). Av de typer av vattennatur som nämns i bestämmelsen är källor direkt beroende av grundvatten. Det kan i enskilda fall beviljas undantag från förbudet, om skyddsmålen för vattennaturtyperna i fråga inte avsevärt äventyras.

Ägaren till eller innehavaren av ett vattenområde får utan tillståndsmyndighetens tillstånd ta grundvatten för sedvanlig förbrukning på sin fastighet. Den som är delägare i en fastighet eller ett område som är i gemensam ägo har motsvarande rättighet att ta grundvatten på ett sätt som inte medför olägenheter eller störningar för andra delägare eller hindrar dem från att på motsvarande sätt använda grundvatten från området (4 kap. 2 § 3 mom.). Tillståndsmyndigheten kan på ansökan bevilja rätt att ta grundvatten och att placera anordningar som behövs för detta ändamål på annans område, om uttaget inte annars kräver tillstånd enligt 3 kap. Närmare bestämmelser om förutsättningarna för uttag

av grundvatten finns i paragrafens 2 mom. (4 kap. 4 §).

Det kan fastställas att ett område kring en grundvattentäkt ska vara skyddsområde, om det är nödvändigt att begränsa användningen av området för att trygga vattenkvaliteten eller grundvattenförekomstens avkastningsförmåga (hur riklig förekomsten är) (4 kap. 11 §). Tillståndsmyndigheten kan i ett beslut om uttag av vatten eller särskilt bestämma att ett område ska vara skyddsområde. Yrkandet eller ansökan om att ett skyddsområde ska fastställas kan göras av den projektansvarige, tillsynsmyndigheten eller en part.

Marktäktslagen

Enligt 3 § 1 mom. 4 punkten i marktäktslagen (555/1981) får marksubstanser inte tas så att kvaliteten på vattnet eller vattenavgivningskapaciteten i ett viktigt eller annat för vattenförsörjning lämpligt grundvattenområde äventyras, om ett tillstånd enligt vattenlagen inte föreligger.

Naturvårdslagen

I naturvårdslagen (1096/1996) bestäms det om skyddsområden och de fridlysningsstadganden som gäller där samt om skydd av naturtyper och arter. I 10 kap. i naturvårdslagen finns bestämmelser om nätverket Natura 2000. Till fredningsgrunderna för nätverket Natura 2000 hör naturtyper som är beroende av yt- och grundvatten, såsom strandängar, källor och översvämmade skogar och ängar.

I naturvårdslagen föreskrivs om bedömningen av konsekvenserna av projekt och planer som sannolikt i väsentlig grad försämrar skyddsvärdena för ett Natura-område (65 §). En myndighet får inte bevilja ett projekt tillstånd eller godkänna en plan utan att statsrådet beviljat undantagsbeslut, om bedömningsförfarandet visar att projektet eller planen betydligt försämrar skyddsvärdena för Natura 2000-området (66 §).

Markanvändnings- och bygglagen

Det i markanvändnings- och bygglagen (132/1999) föreskrivna systemet för planering av områdesanvändning och den därtill

hörande styrningen av placering i samband med planläggning är en viktig åtgärd för att förhindra fara för förorening av miljön. När en landskapsplan utarbetas ska särskild vikt fästas vid att områdesanvändningen är ekologiskt hållbar och att vatten- och marksubstanstillgångarna används på ett hållbart sätt (28 §). När en generalplan utarbetas ska ekologisk hållbarhet beaktas och att vatten och avlopp samt avfallshanteringen kan ordnas på ett ändamålsenligt och med tanke på miljön, naturtillgångarna och ekonomin hållbart sätt.

Vid planläggningen beaktas skyddet av grundvatten genom att verksamheterna placeras så att de inte medför risk för förorening av grundvatten. Till en områdesreservering kan planbestämmelser om skydd av grundvatten vid behov fogas. Viktiga och för vattenförsörjning lämpliga grundvattenområden (i nuläget grundvattenområden som hör till klass I och II) antecknas i planerna. Även andra grundvattenområden (i nuläget grundvattenområden som hör till klass III) kan antecknas i planerna.

Enligt de riksomfattande mål för områdesanvändningen som med stöd av markanvändnings- och bygglagen satts genom beslut av statsrådet ska behovet att skydda och använda grund- och ytvattnet beaktas i områdesanvändningen. Anläggningar och verksamhet som föranleder risk för förorening av och förändringar i grundvatten ska enligt målen för områdesanvändningen förläggas tillräckligt långt från sådana grundvattenområden som är viktiga eller lämpliga för vattenförsörjning. De statliga myndigheterna ska i sin verksamhet beakta och främja möjligheterna att uppnå målen för områdesanvändningen.

I kommunala byggnadsordningar enligt 14 § i markanvändnings- och bygglagen kan också ingå föreskrifter gällande skydd av grundvatten.

Hälsoskyddslagen

Enligt hälsoskyddslagen (763/1994) ska kommunen inom sitt område främja och övervaka hälsoskyddet så att en hälsosam livsmiljö tryggas för invånarna (6 §). I hälsoskyddslagen avses med hushållsvatten med

undantag av naturligt mineralvatten och vatten som används som läkemedel allt vatten som är avsett för dryck, för matlagning eller för andra hushållsändamål, oavsett om vattnet tillhandahålls genom ett distributionsnät, från tankbil eller tankbåt, i flaskor eller i behållare, och allt vatten som i ett företag inom livsmedelsbranschen används för tillverkning, bearbetning, konservering eller saluföring av livsmedel. Som hushållsvatten betraktas dock inte vatten som används uteslutande för tvättning, bykning eller städning, för sanitetsändamål eller för andra motsvarande ändamål (16 §).

Förorenat grundvatten kan skada människors hälsa, särskilt om det används som hushållsvatten. Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten ska regelbundet övervaka kvaliteten på hushållsvatten (20 §). Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten ska i samarbete med övriga myndigheter och inrättningar på förhand se till att den kan vidta de beredskaps- och försiktighetsåtgärder som behövs för att förebygga, klarlägga och undanröja sanitära olägenheter som uppstått i exceptionella situationer (8 §). Anläggningar som levererar hushållsvatten ska hos den kommunala hälsoskyddsmyndigheten ansöka om godkännande av verksamheten (18 §). Regionförvaltningsverket styr och övervakar hälsoskyddet inom sitt verksamhetsområde, bedömer de kommunala tillsynsplanerna för hälsoskyddet och övervakar verkställandet av dem (5 §). Vid kontroll av anläggningar som levererar hushållsvatten ska enligt social- och hälsovårdsministeriets förordning om kvalitetskrav på och kontrollundersökning av hushållsvatten (461/2000) anläggningens särdrag beaktas, exempelvis behov av särskild övervakning om en vattentäkt har ett sårbart läge eller om riskfylld verksamhet bedrivs i närheten av vattentäkten i fråga.

Avfall ska förvaras, samlas in, transporteras, behandlas och deponeras samt avloppsvatten ledas och renas så att sanitär olägenhet inte uppkommer. Avlopp samt därtill anslutna reningsanordningar och andra anordningar ska planeras, förläggas, byggas och underhållas så att sanitär olägenhet inte uppkommer (22 §). Enligt hälsoskyddsförordningen (1280/1994) får avlopp och uppsamling av avloppsvatten, kompostering och toaletter

inte medföra sanitär olägenhet genom förorening av mark eller hushållsvatten (11, 13 och 14 §).

Annan lagstiftning om grundvatten

Syftet med lagen om vattentjänster (119/2001) är att trygga vattentjänster som, till skäligena kostnader, ger tillgång till tillräckligt med hygieniskt och även i övrigt oklanderligt hushållsvatten. Enligt 5 § i lagen ska kommunen utveckla vattentjänsterna inom sitt område i överensstämmelse med samhällsutvecklingen. Enligt 6 § 2 mom. i lagen ska kommunen, om behovet hos en större grupp av invånare eller sanitära skäl eller miljöskyddsskäl kräver det, se till att åtgärder vidtas för inrättande av ett vattentjänstverk som motsvarar behovet, utvidgande av vattentjänstverkets verksamhetsområde eller tryggande av tillgången till andra behövliga tjänster i samband med vattenförsörjning och avloppshantering.

Enligt 18 § 2 mom. i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005) får en produktionsanläggning som hanterar farliga kemikalier och explosiva varor inte utan särskild, grundad anledning placeras på ett viktigt grundvattenområde eller ett annat grundvattenområde som lämpar sig för vattenförsörjning, om det inte på basis av kemikaliernas egenskaper kan påvisas att dessa inte medför någon fara för grundvattnet.

Enligt skogslagen (1093/1996) ska skogarna skötas och användas så att de allmänna förutsättningarna tryggas för att bevara de livsmiljöer som är viktiga för skogens biologiska mångfald (10 §). En del av livsmiljöerna som är särskilt viktiga med tanke på skyddet av skogarnas biologiska mångfald är naturtyper som är beroende av grundvatten. Om dessa livsmiljöer är områden i naturtillstånd eller ett tillstånd som påminner om detta, och avviker tydligt från den omkringliggande skogsnaturen, ska de skötas och användas genom åtgärder där livsmiljöernas särdrag bevaras. Om bevarandet leder till minskad skogsavkastning eller annat ekonomiskt bortfall som inte är ringa, ska skogscentralen bevilja undantagslov som innebär att skogen får skötas och användas på ett sådant sätt att

bortfallet blir ringa för den berörda personen. Beaktande av livsmiljöer som är viktiga för skogarnas biologiska mångfald kräver inte beslut om avgränsning.

I de fall där ett projekt ska genomgå en miljökonsekvensbedömning i enlighet med lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (468/1994), bedöms inverkan på grundvattnet som en del av de andra miljökonsekvenserna.

I lagen om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheters planer och program (200/2005) föreskrivs om allmän skyldighet att utreda miljökonsekvenserna under beredningen, om genomförandet av planen eller programmet kan ha betydande miljökonsekvenser (3 §). Denna allmänna skyldighet att utreda miljökonsekvenserna gäller skyddsplaner för grundvattenområden.

1.2 Praxis

Kartläggning och klassificering av grundvattenområden

Inom miljöförvaltningen har man kartlagt och klassificerat grundvattenområden sedan 1970-talet i syfte att främja vattenförsörjningen i samhällena och glesbygderna. Kartläggningen och klassificeringen av grundvattenområden är inom miljöförvaltningen en etablerad verksamhet som baserar sig på anvisningar. Den senaste miljöhandledningen om kartläggning och klassificering publicerades år 2009. För denna verksamhet finns det inga detaljerade anvisningar i lag, men verksamheten har en grund i bestämmelserna om skydd av grundvatten.

I enlighet med nuvarande praxis indelas grundvattenområden enligt deras lämplighet för vattenförsörjning och skyddsbehov i viktiga för vattenförsörjning (klass I), lämpliga för vattenförsörjning (klass II) och andra grundvattenområden (klass III).

Skyddsplaner för grundvattenområden

Som anvisning och bakgrundsmaterial för planeringen av områdesanvändningen, myndighetstillsynen och myndighetsstyrningen har det sedan 1990-talet utarbetats sådana skyddsplaner för grundvatten som täcker hela

grundvattenområden. Även utarbetandet av skyddsplaner är en etablerad verksamhet inom förvaltningen.

Kommunerna eller kommunernas vattentjänstverk har svarat för utarbetandet av skyddsplaner. Närings-, trafik- och miljöcentralerna har också deltagit i utarbetandet av skyddsplaner.

I en skyddsplan redogörs det för grundvattenförhållandena i ett område och verksamheter som medför risker samt förslag till åtgärder genom vilka riskerna kan minskas.

Beslutspraxis

Klassificering av grundvattenområden enligt nuvarande praxis har beaktats vid tolkningen av olika lagar. I praktiken avses med viktiga grundvattenområden kartlagda och klassificerade grundvattenområden som är viktiga för vattenförsörjning (klass I) och med andra grundvattenområden som lämpar sig för vattenförsörjning grundvattenområden som lämpar sig för vattenförsörjning (klass II).

De beslut om miljötillstånd som statens miljötillståndsmyndigheter fattat om verksamheter som finns i grundvattenområden och fullföljdsdomstolarnas beslut i anslutning till dem har granskats i en särskild utredning som har samband med grundvattenarbetsgruppens arbete. För utredningen samlades det in beslut från 2005–2011.

Enligt utredningen varierar de hänvisningar till klassificeringen av grundvattenområden som finns i besluten. Det hänvisas till alla de nuvarande grundvattenklasserna I–III, men i en klar majoritet av fallen hänvisas det till klass I. Med tanke på slutresultatet av besluten är förbudet mot förorening av grundvatten och övriga bestämmelser om skydd av grundvatten väsentliga, och klassificeringen av grundvatten beaktas endast som bakgrundsmaterial. Att en verksamhet förläggs till ett klassificerat grundvattenområde utgör enligt utredningen inte ett hinder för miljötillstånd, utan verksamhetens lämplighet för platsen granskas med tanke på risken för förorening av grundvattnet och hur lämplig platsen är.

Grundvattenbeslut i enlighet med vattenlagen har utöver grundvattentäkt gällt även

marktäkt som kan ha inverkat på grundvattnet. Även andra projekt, såsom byggande av tunnlar, huvudvägar och värmebrunnar, har i vissa fall krävt tillstånd enligt vattenlagen till följd av att de kan inverka på grundvattnet. Skyddet av grundvatten har vid tillståndsprövning i enlighet med vattenlagen beaktats som en del av intresseavvägningen. I vissa fall har behovet av att skydda grundvatten förhindrat att tillstånd beviljas. När tillstånd beviljas strävar man efter att genom tillståndsvillkor och kontrollskyldigheter förhindra skadlig inverkan på grundvatten.

1.3 Lagstiftning i vissa länder

Sverige

I Sverige är de viktigaste metoderna för att skydda grundvatten planläggning, förfaranden med förhandskontroll och allmänna bestämmelser samt skyddsområden för grundvattenområden som är avsedda för vattenförsörjning.

I 2 kap. i miljöbalken (1998:808) finns bestämmelser om allmänna hänsynsregler. Vid all verksamhet ska man bl.a. förebygga, hindra eller motverka att verksamheten medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Vid yrkesmässig verksamhet ska dessutom bästa möjliga teknik användas. Kemiska ämnen som är skadliga för miljön ska ersättas med mindre farliga ämnen, om det är möjligt. I 2 kap. i miljöbalken föreskrivs även om skyldigheten att välja en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Enligt 3 kap. i miljöbalken ska mark- och vattenområden användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade.

Enligt 5 kap. i miljöbalken kan det meddelas miljökvalitetsnormer, om det behövs för att varaktigt skydda människors hälsa eller miljön. Om det behövs för att följa en miljökvalitetsnorm, ska det vid behov upprättas ett åtgärdsprogram. Trots att bestämmelserna om allmänna hänsynsregler och val av plats enligt 2 kap. är förknippade med rimlighetsavvägning vid prövning av tillstånd, ska kraven till följd av miljökvalitetsnormerna följas i vilket fall som helst.

Grundvattenområden ska för utarbetande av förvaltningsplaner kartläggas på det sätt som närmare anges i förordning (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön. Det finns närmare bestämmelser om kartläggning i detta syfte i Sveriges geologiska undersökningens föreskrifter om miljökvalitetsnormer och statusklassificering för grundvatten (SGU-FS 2013:2).

Vattenområden som lämpar sig väl för vattentjänster kan vara områden av riksintresse som avses i 3 och 4 kap. i miljöbalken och som så bra som möjligt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra vattenförsörjningen.

Enligt 7 kap. 21 § i miljöbalken får länsstyrelsen eller kommunen besluta om vatten-skyddsområden till skydd för en grund- eller ytvattentillgång, om området utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt. Inom ett skyddsområde får rätten att förfoga över fastigheter inom området inskränkas i enlighet med vad som behövs för att tillgodose syftet med skyddet. På i stort sett två tredjedelar av Sveriges grundvattenområden och nästan alla kommunala grundvattenstäckter finns det skyddsområden.

Sveriges geologiska undersökning sköter om kartläggningen av Sveriges grundvattenförekomster. Grundvattenutredningar har gjorts enligt län i hela landet. Dessutom kartläggs enskilda grundvattenförekomster på lokal nivå. Den föregående kartläggningen avslutades 2008 och arbetet som nu pågår avses bli färdigt 2014. Resultaten av kartläggningen finns tillgängliga i databaser. De används som grund i mer detaljerade utredningar av vattenförsörjning.

Norge

I Norge är de viktigaste metoderna för att skydda grundvatten förfaranden med planering och förhandskontroll samt skydd av områden. I fråga om förfarandena med planering har särskilt planläggning enligt lagen om planläggning och byggande (Lov om planlegging og byggesaksbehandling, LOV-2008-06-27-71) en viktig funktion vid skyddet av grundvatten, eftersom man med hjälp av planläggning i föregripande syfte kan placera markanvändning som inverkar på skyddet.

det av grundvatten utanför grundvattenområden. I praktiken innebär detta att grundvattenförekomster som används för vattenförsörjning och deras närområden vanligen skyddas i generalplaner eller detaljplaner. Det finns dock ingen rättslig skyldighet att skydda grundvattenområden. Skyddsområden för grundvatten som ska upprättas med stöd av lagen om planläggning och byggande kan inrättas även i grundvattenområden som potentiellt kan användas för vattenförsörjning.

I lagen om vattendrag och grundvatten (Lov om vassdrag og grunnvann, LOV 2000-11-24-82) finns bestämmelser om grundvattenhäkt och tillstånd för detta. Enligt lagen om skydd mot föroreningar och om avfall (Lov om vern mot forurensninger og om avfall, LOV-1981-03-13-6) får verksamhet som förorenar miljön inte inledas, om det inte är tillåtet i lagen eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av den eller enligt tillståndet för verksamheten i fråga.

I Norge får endast ca 15 procent av befolkningen sitt bruksvatten från grundvatten, vilket innebär att grundvatten har mindre betydelse för vattenförsörjningen än i Finland eller Sverige.

1.4 EU-lagstiftningen

Enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område (*ramdirektivet för vatten*) ska medlemsstaterna skydda, förbättra och återställa alla grundvattenförekomster och säkerställa en balans mellan uttag och grundvattenbildning. I direktivet ställs det upp som mål att uppnå en god kvantitativ och kemisk grundvattenstatus i alla grundvattenförekomster eller grupper av förekomster senast 2015. Dessutom ska medlemsstaterna genomföra de åtgärder som är nödvändiga för att förebygga och begränsa att föroreningar kommer ut i grundvattnet. De åtgärder som är nödvändiga för att motverka varje eventuell betydande tendens till ökning av koncentrationen av alla föroreningar som orsakas av mänsklig verksamhet ska genomföras för att gradvis minska föroreningen av grundvattnet. Ramdirektivet för vatten har genomförts na-

tionellt genom vattenförvaltningslagen, vattenförvaltningsförordningen och statsrådets förordning om ämnen som är farliga och skadliga för vattenmiljön.

Enligt ramdirektivet för vatten ska det genomföras en första karakterisering av grundvattenförekomster, i samband med vilken grundvattenförekomsternas lokalisering och gränser ska fastställas. Enligt anvisningarna om grundvattenförekomsternas gränser är de grundvattenförekomster som avses i direktivet sådana geologiska förekomster, där man kan ta i medeltal mer än 10 m³ vatten per dag eller vatten för minst 50 personers behov. Enligt direktivet ska de grundvattenförekomster som används för uttag av dricksvatten identifieras. Dessutom ska markanvändningen i grundvattenområden och den kvantitativa och kemiska grundvattenstatusen bedömas. Utifrån de uppgifter som samlats in i samband med den första karakteriseringen ska det fastställas och identifieras riskområden och grundvattenförekomster som terrestra och akvatiska ekosystem är beroende av. Avsikten med Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/118/EG om skydd för grundvatten mot föroreningar och försämring (*grundvattendirektivet*) är att inrätta särskilda åtgärder i enlighet med artikel 17.1 och 17.2 i ramdirektivet för vatten i syfte att hindra och reglera förorening av grundvatten. Dessa åtgärder omfattar kriterier för bedömning av en god kemisk grundvattenstatus och kriterier för identifiering och vändning av betydande och ihållande trender. Direktivet kompletterar också de bestämmelser i ramdirektivet för vatten som syftar till att förebygga eller begränsa att föroreningar kommer ut i grundvattnet och till att förebygga att grundvattenförekomsternas status försämrats.

1.5 Bedömning av nuläget

Avgränsning och klassificering av grundvattenområden samt utarbetande av skyddsplaner är en etablerad administrativ verksamhet. Kartläggning, avgränsning och klassificering av grundvattenområden har utförts främst av närings-, trafik- och miljöcentralerna och ämbetsverken som föregick dem, och med statliga medel. Kommunerna har ansvarat för utarbetandet av skyddsplaner för

grundvattenområden, men närings-, trafik- och miljöcentralerna har även deltagit i denna verksamhet och från och med 2010 anvisat kommunerna statligt stöd för utarbetande av skyddsplaner.

I regleringen i enlighet med olika lagar hänvisas det till grundvattenområden. Med viktiga grundvattenområden avses av hävd grundvattenområden som hör till klass I och med andra grundvattenområden som lämpar sig för vattenförsörjning grundvattenområden som hör till klass II. Med andra grundvattenområden avses grundvattenområden som hör till klass III. Denna klassificering har baserat sig på administrativa anvisningar som det inte har funnits någon legislativ grund för.

Även utarbetandet av skyddsplaner för grundvattenområden baserar sig på administrativa anvisningar utan legislativ grund. Skyddsplaner för grundvattenområden och uppgifterna i planerna kan användas vid beredningen av förvaltningsplaner. I förvaltningsplanerna eller åtgärdsprogrammen kan det även rekommenderas att skyddsplaner utarbetas särskilt för riskområden. Närings-, trafik- och miljöcentralerna följer inom sina områden som en del av genomförandet av förvaltningsplaner utarbetandet och beredningen av skyddsplaner för grundvattenområden. Skyddsplaner har varit av informativ betydelse när beslut fattas i situationer där en verksamhet kan inverka på grundvattnet. Även till denna del finns det orsak att komplettera rättsgrunden.

Enligt vattenförvaltningsförordningen ska närings-, trafik- och miljöcentralerna fastställa grundvattenområden som ytvattenekosystem eller terrestra ekosystem är direkt beroende av. Det finns inga närmare bestämmelser om saken. Med tanke på dem som utövar verksamheter på grundvattenområden kan det ses som en brist att det inte finns bestämmelser om möjligheten att delta i och få information om avgränsningen och klassificeringen av grundvattenområden och utarbetandet av skyddsplaner för grundvattenområden.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

Syftet med denna proposition är att effektivisera skyddet av grundvatten och förbättra

rättssäkerheten för olika aktörer. Propositionen förtydligar bestämmelserna om avgränsning och klassificering av grundvattenområden samt skyddsplaner för grundvattenområden. Dessutom är syftet att precisera beaktandet av terrestra ekosystem och ytvattenekosystem som är beroende av grundvatten i enlighet med vad som krävs i ramdirektivet för vatten.

Närmare bestämmelser om avgränsning och klassificering av grundvattenområden och förfarandet vid klassificeringen ska finnas i vattenförvaltningslagen. Avgränsningen och klassificeringen ska höra till närings-, trafik- och miljöcentralernas befogenheter. Klasserna I och II som för tillfället används för att klassificera grundvattenområden och som baserar sig på administrativa anvisningar ska ersättas med de nya klasserna 1 och 2 som i likhet med nuvarande praxis ska fastställas enligt vattenförsörjningen och de skyddsbehov som den medför.

Den nuvarande klass III ska slopas helt. De grundvattenområden som nu hör till klass III ska antingen klassificeras på nytt eller inte alls omfattas av klassificeringen, beroende på om de på basis av sina karakteristika lämpar sig för vattenförsörjning. När man bedömer hur väl området lämpar sig, är läget en av de aspekter som påverkar klassificeringen. Till exempel kunde man låta bli att klassificera sådana grundvattenområden som nu hör till klass III och som finns inom områden i Norra Finland där det inte finns behov av extra vatten på grund av gles bosättning eller långa avstånd.

Utöver grundvattenklasserna ska det i lagen i större detalj än i 3 § i vattenförvaltningsförordningen ingå bestämmelser om de grundvattenområden som ytvattenekosystem eller terrestra ekosystem är direkt beroende av. Gällande dessa grundvattenområden ska den nya klassen E tas i bruk.

Syftet med de föreslagna bestämmelserna om information om avgränsning och klassificering av grundvattenområden är att säkerställa att invånarna och verksamhetsutövarna i grundvattenområden får information och möjlighet att delta i beredningen.

Bestämmelser om innehållet i och utarbetningen av skyddsplaner för grundvatten ska finnas i vattenförvaltningslagen. Även till

denna del är syftet att förbättra möjligheterna att få information och att delta. Kommunen ska svara för utarbetningen av skyddsplanen. Skyddsplaner ska utarbetas utifrån behov och risker, liksom i nuläget. Närings-, trafik- och miljöcentralerna ska ha möjlighet att ta initiativ till utarbetande av skyddsplaner och för utarbetandet bevilja statsunderstöd inom ramen för de anslag som anvisats i statsbudgeten.

Förutom att nya skyddsplaner utarbetas ska även redan existerande skyddsplaner vid behov uppdateras så att de motsvarar ändrade förhållanden och de nyaste forskningsrönen. Ett av målen med propositionen är att göra skyddsplaner och förvaltningsplaner mer förenliga än i nuläget.

Bestämmelser om avgränsning och klassificering av grundvattenområden samt skyddsplaner för grundvattenområden ska inte ha några direkta rättsverkningar.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Ekonomiska konsekvenser

I propositionen behandlas redan existerande administrativa praxis, och det föreslås inga väsentliga ändringar i dem.

Enligt propositionen ska alla grundvattenområden bedömas på nytt med tanke på deras skyddsbehov och lämplighet för vattenförsörjning. Detta innebär kostnader för myndigheterna under den tid den nya bedömningen och klassificeringen görs.

Kostnaderna för översynen av grundvattenområdenas gränser uppskattas uppgå till ca 3 500 euro/km². Mer detaljerade strukturella undersökningar som innehåller geofysiska undersökningar innebär att de föreslagna kostnaderna höjs. De totala kostnaderna för de undersökningar och nya bedömningar av grundvattenområden som beror på förslaget om bestämmelser om avgränsningen och klassificeringen av grundvattenområden uppskattas uppgå till sammanlagt ca åtta miljoner euro. Det ska årligen, då man beslutar om användningen av anslagen i budgeten, övervägas hur dessa tilläggskostnader ska täckas.

Den nya bedömningen av redan klassificerade grundvattenområden och fastställandet av de nya klassificeringarna medför kostna-

der för staten, men i fortsättningen innebär det besparingar för både företagen och myndigheterna till följd av att verksamhetsföretsättningarna blir tydligare. Den nya klassificeringen av grundvattenområden ska följa tidtabellen för utarbetande av planerna för den tredje vattenförvaltningsperioden 2016–2021.

3.2 Konsekvenser för myndigheterna

Närmare bestämmelser om förfarandena förbättrar enhetligheten och insynen i myndigheternas verksamhet. De föreslagna förfarandena för deltagande och information innebär en del extra arbete för myndigheterna jämfört med nuvarande praxis.

De föreslagna bestämmelser ökar antalet utredningar som görs i samband med avgränsning och klassificering av grundvattenområden och myndigheternas arbetsmängd särskilt i det inledande skedet, när grundvattenområdena bedöms på nytt. När klassificeringen i enlighet med de nya bestämmelserna har gjorts, ska närings-, trafik- och miljöcentralerna för denna verksamhet använda samma mängd resurser som i nuläget.

Information om avgränsning och klassificering av grundvattenområden kräver att de nödvändiga handlingarna utarbetas i en sådan form att de kan göras tillgängliga för allmänheten. Detta kan särskilt i det inledande skedet medföra sådana kostnader som inte uppstår med nuvarande praxis.

I praktiken ändras kommunernas uppgifter inte i jämförelse med nuläget. Kommunerna har även för närvarande vid behov utarbetat skyddsplaner för grundvattenområden, och närings-, trafik- och miljöcentralerna har deltagit i utarbetandet av dem.

Kostnaderna för utarbetande av en skyddsplan uppskattas uppgå till i medeltal ca 20 000 euro. Det uppskattas vara nödvändigt att utarbeta en skyddsplan för grundvattenområde eller att göra en ny bedömning av den aktuella planen gällande ungefär hundra grundvattensriskområden. Om det utarbetas en skyddsplan för alla riskområden som uppskattats, uppgår de totala kostnaderna till ca två miljoner euro.

Staten har under de senaste åren varit delaktig i kostnaderna för utarbetandet av de

kommunala skyddsplanerna genom att bevilja understöd till ändamålet, vilket har täckt ungefär hälften av kostnader för utarbetandet av planen. Dessa understöd kan även i fortsättningen beviljas inom ramen för statens anslag.

3.3 Konsekvenser för näringslivet

Avgränsningen och klassificeringen av grundvattenområden och utarbetandet av skyddsplaner för grundvattenområden ska göras av myndigheterna, och det medför inga kostnader för företagen. Företag kan dock, om de så önskar, framföra sina åsikter vid förfarandena. Möjligheterna att få information och att påverka förbättras, men företagens administrativa börda kan dock öka, om dessa möjligheter utnyttjas.

Företag kan delta i utarbetandet av skyddsplaner för grundvattenområden i samarbete med kommunerna, men är inte skyldiga att göra det. Företag ska liksom i nuläget ha möjlighet att för närings-, trafik- och miljöcentralerna lägga fram uppgifter som baserar sig på företagens egna utredningar samt ändringar i avgränsningen av grundvattenområdet.

Det beräknas att i samband med den nya bedömningen av grundvattenområden kommer grundvattenområden som nu hör till klass III inte längre att omfattas av klassificeringen. Företag har i fråga om dessa områden eventuellt varit tvungna att i sin verksamhet eller planering av verksamheten beakta grundvattenområden, vars ställning i klass III kanske har varit oklar. Till följd av den nya bedömningen av grundvattenområden förbättras företagets möjligheter att förutse t.ex. tillsyns- och tillståndsmyndigheternas verksamhet.

Propositionen förtydligar grundvattenområdenas inverkan på företagets verksamhetsförutsättningar. Företagen åläggs varken i ändringsskedet eller senare nya skyldigheter. Därför medför ändringen inga direkta ekonomiska konsekvenser för företagen.

Den nya bedömning av grundvattenområden som föreslås har en positiv inverkan på sysselsättningen bl.a. inom sektorn för små och medelstora företag, och då särskilt i

Lappland, där de största forskningsbehoven finns.

3.4 Konsekvenser för miljön

Att det i lag tas in bestämmelser om avgränsning och klassificering av grundvattenområden gör att skyddet av grundvatten blir mer enhetligt och jämnt i de olika delarna av landet. Genom närmare bestämmelser tryggar man även bättre än i nuläget skyddet av ekosystem som är beroende av grundvatten.

Bestämmelserna om innehållet i skyddsplanerna förbättrar kvaliteten på skyddsplanerna och gör dem enhetligare.

3.5 Samhälleliga konsekvenser

Frågor som gäller grundvatten tas upp vid beredningen av förvaltningsplaner och när beslut om dem fattas. Planeringen av vattenförvaltningen inkluderar förfaranden för hörande och ändringssökande. På grund av den omfattande granskningen utgör planeringen av vattenförvaltning inte ett ändamålsenligt förfarande för uppskattning av avgränsning eller klassificering av en enskild grundvattenförekomst.

Till följd av de nu föreslagna bestämmelserna kommer både de som utövar verksamhet inom grundvattenområden och alla andra att ha bättre möjligheter än i nuläget att delta i kartläggningen och klassificeringen av grundvattenområden och utarbetandet av skyddsplaner och att få information om dem.

4 Beredningen av propositionen

4.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial

I det utlåtande (RP 277/2009 rd, RSv 355/2010 rd) som riksdagen godkände i samband med behandlingen av den nya vattenlagen förutsatte riksdagen att regeringen utreder på vilka punkter lagstiftningen och procedurerna för kartläggning, klassificering och användning av grundvattenområden och skyddsplaner för sådana områden behöver ses över.

Miljöministeriet tillsatte den 28 november 2011 en arbetsgrupp för att bereda utarbetandet av bestämmelser om skydd av grundvatten. Arbetsgruppens uppgift var att

1) utreda behovet av att utveckla förfarandena i samband med kartläggningen och klassificeringen av grundvattenområden och utarbetandet av skyddsplaner genom att i möjligaste mån utnyttja redan utarbetade utredningar och anvisningar,

2) se över och bedöma förhållandet mellan viktiga myndighetsbeslut som inverkar på grundvatten och kartläggningen och klassificeringen av grundvattenområden samt skyddsplaner, såsom miljö- och vattentillstånd och planer för markanvändning och vattenförvaltning,

3) bedöma behovet av och möjligheterna att som en del av den nuvarande lagstiftningen om vattenförvaltning eller miljövård eller i en separat författning ta in mer detaljerade bestämmelser om kartläggning och klassificering av grundvattenområden och utarbetande av skyddsplaner och deras rättsverkningar, och

4) för miljöministeriet lägga fram förslag om utvecklande av bestämmelserna om skydd av grundvatten och bedöma de olika utvecklingsalternativens konsekvenser.

Arbetsgruppen granskade olika förslag till bestämmelser särskilt med tanke på hur de inverkar på nivån för skyddet av grundvatten och olika aktörers rättssäkerhet.

4.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

På basis av arbetsgruppens slutrapport den 17 december 2012 och utlåtandena om den bereddes vid miljöministeriet ett utkast till regeringens proposition om ändring av lagen om vattenvård och havsvård, och det sändes på remiss i början av år 2014. Utlåtanden lämnades av justitieministeriet, försvarsministeriet, finansministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, kommunikationsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, Högsta förvaltningsdomstolen, Vasa förvaltningsdomstol, regionförvaltningsverken i Södra Finland och Västra och Inre Finland och av flera närings-, trafik- och miljöcentraler, landskapsförbund, centralförvaltningsmyn-

digheter och forskningsinstitut samt flera riksomfattande och lokala organisationer och intressebevakningsaktörer.

I utlåtandena gavs ett brett stöd för en precisering av bestämmelserna gällande grundvattenområden. I utlåtandena ansågs det viktigt att bestämmelser om avgränsningen och klassificeringen av grundvattenområden och betydelsen av, innehållet i och utarbetandet av skyddsplaner för grundvattenområden tas in i lag, vilket gör förfarandet enhetligare. Enligt utlåtandena är det bra att närings-, trafik- och miljöcentralerna ska ansvara för avgränsningen och klassificeringen av grundvattenområden.

I utlåtandena ansågs det vara bra att skapa en rättslig grund för grundvattenklassificering och att slopa nuvarande klass III. Särskilt i Norra Finland konstaterades en ny klassificering av de nuvarande grundvattenområdena i klass III kräva tilläggsresurser.

Gällande den nya E-klassen föreslogs det att förutsättningarna för definitionen av grundvattenområden ska preciseras. Avgränsningen och klassificeringen av grundvattenområden bör även i fortsättningen vara flexibel, så att de kan ändras utgående från nya naturvetenskapliga och hydrogeologiska forskningsrön.

Bestämmelser om skyddsplaner ansågs stärka planernas styrande verkan. Det föreslogs att det beslut om godkännande av skyddsplan och den rätt att söka ändring som ingår i förslaget ska granskas på nytt. I vissa utlåtanden framfördes det önskemål om att skyddsplaner för grundvattenområden ska fastställas av statliga myndigheter.

Förslagen om avgränsning och klassificering av grundvattenområden samt om hörande och information om skyddsplaner ansågs värda att understödjas, även om betydelsen av hörande främst ansågs vara informativ.

Enligt utlåtandena bör det dessutom som stöd för genomförandet av bestämmelserna och enhetliga förfaranden ges preciserande anvisningar om avgränsningen och klassificeringen av grundvattenområden och det förfarande som ska iakttas när skyddsplaner utarbetas.

Vid den fortsatta beredningen av förslaget har de åsikter som framförts i utlåtandena beaktats. Ett sammandrag över utlåtandena

har sammanställts. Utkastet till regeringsproposition har med anledning av inverkan på kommunerna behandlats av delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning. Regeringens överenskommelse om ra-

marna för statsfinanserna och planen för de offentliga finanserna för 2015–2018 har å sin sida också inverkat på den fortsatta beredningen av förslaget.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

2 a kap. Grundvattenområden

10 a §. Avgränsning av grundvattenområden. I 1 mom. ingår bestämmelser om närings-, trafik- och miljöcentralernas uppgift att enligt 3 § i vattenförvaltningsförordningen bestämma gränserna för grundvattenområden. På basis av nuvarande avgränsningspraxis ska gränserna för grundvattenområden fastställas för områden där grundvatten bildas och separat för områden som inverkar på vattenkvaliteten eller grundvattenbildningen i en grundvattenförekomst. Den senare, yttre gränsen är med tanke på avgränsningen av grundvattenområden i praktiken viktigare.

Om det inte är möjligt att utan avsevärda svårigheter avgränsa ett grundvattenområde som används eller lämpar sig för vattenförsörjning eller ett område där grundvatten bildas, kan grundvattenområdet också anges som en punkt med hjälp av koordinater. Detta gäller i sådana fall då det inte är möjligt att utan krävande undersökningar till betydande kostnad avgränsa ett grundvattenområde som används till eller lämpar sig för vattenförsörjning eller det område där det bildas. Sådana områden, som även för tillfället beskrivs som en punkt i geografiska data, utgörs främst av grundvattenförekomster under lera eller bergsborrbrunnar som används för ett samhälles vattenförsörjning, och punkten visar var grundvattentäkten eller brunnen finns. Det är alltså även i fortsättningen möjligt att av särskilda skäl ange dessa grundvattenområden, som för närvarande anges som en punkt, som en punkt med hjälp av koordinater.

Enligt 2 mom. ska det för avgränsningen av ett grundvattenområde utarbetas en hydrogeologisk allmän beskrivning av området och en beskrivning av den allmänna karaktären hos mark- och berggrunden i området samt göras en bedömning av mängden av och vattenhöjden och flödesriktningen i det grundvatten som bildas i området. Bestämmelserna har ingen direkt inverkan på den skyldighet som finns annanstans i lag att i samband med

ansökan om tillstånd för sådan verksamhet som riktas till grundvattenområden lägga fram de uppgifter som behövs för bedömningen av inverkan på grundvattnet. De utredningar i anslutning till fastställandet av grundvattenområden som det bestäms om i paragrafen ska vara tillgängliga för tillståndssökanden och myndigheten i datasytemet för miljövarsinformation.

Närmare bestämmelser om avgränsning av grundvattenbildningsområden och grundvattenområden samt om utredningar som har samband med avgränsningen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

10 b §. Klassificering av grundvattenområden. Bakgrunden till den klassificering av grundvattenområden som det bestäms om i paragrafen är den klassificering av grundvattenområden i viktiga grundvattenområden eller andra grundvattenområden som lämpar sig för vattenförsörjning som grundar sig på det förbud mot förorening av grundvatten som ingår i miljöskyddslagen och på nuvarande förvaltningspraxis. Till viktiga grundvattenområden anses utöver grundvattenområden som redan används för vattenförsörjning höra även områden som enligt undersökningar eller planer kan eller ska användas för vattenförsörjning.

Beteckningarna som föreslås för klasserna av grundvattenområden är klass 1 och 2, så att de områden som klassificerats utifrån de föreslagna bestämmelserna kan skiljas från de grundvattenområden i klass I–III som grundar sig på tidigare klassificeringspraxis. Dessutom ska den nya klassen E tas i bruk.

Enligt 1 mom. 1 punkten hör till klass 1 sådana grundvattenområden som är viktiga för vattenförsörjning, där mer än i genomsnitt 10 kubikmeter vatten per dygn eller vatten för fler än femtio personers behov används eller är avsett att användas för samhällets vattenförsörjning eller som hushållsvatten. Ett viktigt kriterium för klass 1 är att grundvattnet för tillfället används eller i framtiden kommer att användas för samhällets vattenförsörjning eller som hushållsvatten. Med hushållsvatten avses hushållsvatten enligt 16 § i hälsoskyddslagen. Grundvattenområdena i

klass 1 motsvarar de grundvattenområden som avses i artikel 7 i ramdirektivet för vatten. Som sådana områden räknas också grundvattenområden som används som vattentäkter för motsvarande ändamål.

Enligt 2 punkten hör till klass 2 sådana övriga grundvattenområden som lämpar sig för vattenförsörjning, vilka har en så riklig grundvattenförekomst och sådana övriga karakteristika att de lämpar sig för användning som avses i punkt 1. Det ska i lagen inte fastställas någon precis gräns för rikligheten baserat på grundvattnets mängd. I praktiken ska rikligheten bedömas så att ett område i regel hör till klass 2, om det på området bildas mer än 100 m³ grundvatten per dygn och området även i övrigt i fråga om sina egenskaper lämpar sig för sådan vattenförsörjning eller -användning som avses i punkt 1. Denna gräns på 100 m³ per dygn motsvarar den gräns för anmälningsskyldighet som enligt vattenlagen gäller uttag av grundvatten. Även grundvattenområden som är mindre rikliga kan höra till klass 2, om de till exempel gällande läget i övrigt lämpar sig väl för sådan vattenförsörjning som avses i punkt 1. Vid bedömning av lämpligheten kan man därmed också beakta grundvattenområdets läge i förhållande till bosättning och till möjligheterna och behoven av att i framtiden använda grundvattenområdet för vattenförsörjning. På motsvarande sätt som de grundvattenområden som nu hör till klass II kan grundvattenområden som hör till klass 2 vara placerade så i förhållande till vattenförbrukningsområdena att det än så länge inte är aktuellt att använda dem. Behov av att använda sådana områden kan dock uppstå senare när vattenförsörjningsbehoven ändras. I sådana fall är det möjligt att se över klassificeringen av området med stöd av den föreslagna 10 c §.

I 2 mom. föreskrivs på samma sätt som i 3 § i vattenförvaltningsförordningen om att närings-, trafik- och miljöcentralerna dessutom ska klassificera sådana grundvattenområden av vars grundvatten ytvattenekosystem och terrestra ekosystem är direkt beroende. Dessa grundvattenområden ska höra till klass E. Ekosystem som avses i momentet och som är beroende av grundvatten är ytvatten där utflödet av grundvatten är betydande (ytvattenekosystem) och där utflödet av grundvatten

är av betydelse för skyddet och bevarandet av ytvattenekosystemet samt naturtyper som är beroende av grundvatten, såsom källor samt bäckar, tjärnar och myrar med ursprung i källor (terrestra ekosystem). De grundvattenområden i klass E som avses i 2 mom. kan samtidigt höra till klass 1 eller 2, och då klassificeras de i datasystemet som klass 1E eller 2E.

När grundvattenområden klassificeras i klass E ska man beakta sådana ytvattenekosystem och terrestra ekosystem som är beroende av grundvatten och som är skyddade med stöd av naturvårdslagen eller annan lagstiftning. Sådana ekosystem är speciellt livsmiljöer som är beroende av yt- och grundvatten och som nämns i bilaga I till habitatdirektivet (92/43/EEG), källor som skyddats med stöd av vattenlagen eller omedelbara närmiljöer för bäckar och rännilar som hör till särskilt viktiga livsmiljöer i enlighet med 10 § i skogslagen. Det är med tanke på klassificeringen inte nödvändigt att skilt inventera dessa livsmiljöer, utan det räcker att använda redan existerande uppgifter.

Närmare bestämmelser om grunderna för klassificering av grundvattenområden får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Klassificeringen av grundvattenområden har inte några självständiga rättsverkningar. Frågan om huruvida verksamheter är tillåtna inom grundvattenområden avgörs vid förhållande kontrollen såsom tillståndsförvaranden enligt miljöskyddslagen och vattenlagen eller markanvändningsplanering enligt markanvändnings- och bygglagen. Klassificeringen av grundvattenområden beaktas vid bedömning av huruvida verksamheter är tillåtna inom grundvattenområdena på basen av annan lagstiftning. Ytvattenekosystem och terrestra ekosystem som är beroende av grundvatten ska tas i beaktande vid tillståndsprövning i enlighet med de bestämmelser om skydd av dem som finns annanstans i lag.

10 c §. Ändring av gränserna för och klassificeringen av grundvattenområden. Närings-, trafik- och miljöcentralerna ska enligt paragrafen ändra gränserna för och klassificeringen av ett grundvattenområde om det erhålls sådan ny hydrogeologisk information om grundvattenområdet som väsentligt in-

verkar på avgränsningen och klassificeringen av området.

Ny information kan erhållas på basis av antingen myndigheternas undersökningar eller t.ex. närmare undersökningar som de verksamhetsutövare som verkar och planerar verksamhet i området har låtit göra.

Närings-, trafik- och miljöcentralerna bedömer hur tillförlitlig den nya informationen är och vilken betydelse den har med tanke på hela grundvattenområdet. Det är vanligen inte nödvändigt att ändra avgränsningen av ett grundvattenområde, om inte ändringen har betydelse med tanke på grundvattenområdet som helhet.

Det kan inte komma på fråga att ett område lämnas utanför avgränsningen av ett grundvattenområde och slopas från klassificeringen på grund av att grundvattnets status har försämrats. Bestämmelser om sanering av förorenat grundvatten finns i miljöskyddslagen.

Om ett grundvattenområde i klass 1 som använts för vattenförsörjning inte längre används, ska dess klassificering ändras från klass 1 till klass 2. Inte heller i detta fall ska området helt slopas från klassificeringen.

Bestämmelser om förfarandet vid ändring finns i 10 d §. När klassificeringen ändras ska man iaktta samma förfarande som när området klassificerades första gången. Initiativ till att ändra avgränsningen eller klassificeringen av ett grundvattenområde kan tas av t.ex. kommunen eller en verksamhetsutövare i området genom att de delger närings-, trafik- och miljöcentralerna nya utredningar och uppgifter. Närings-, trafik- och miljöcentralerna bedömer om det är skäl att göra en ändring till följd av den nya informationen. I enlighet med god förvaltning ska den som tagit initiativ meddela resultatet av prövningen och grunderna för det beslut som fattats. I samband med hörandet om initiativet informeras initiativtagaren om att klassificeringen ändrats, men i enlighet med god förvaltning ska initiativtagaren också meddelas skilt.

10 d §. Beredning av avgränsning och klassificering av grundvattenområden. Enligt 1 mom. ska bestämmelserna i 15 § 1 och 2 mom. om beredning av förvaltningsplaner iakttagas vid beredningen av avgränsning och klassificering av grundvattenområden. Den

nya klassificering av grundvattenområden som grundar sig på 10 b § ska tas i bruk så att information om beredningen av klassificeringen kan delges under den tredje planeringsperioden för vattenförvaltningen i samband med annan information om vattenförvaltningen i enlighet med 15 § 1 och 2 mom. När det gäller avgränsning och klassificering av grundvattenområden avses med sådana beredningsunderlag och bakgrundshandlingar som avses i 15 § 1 mom. bland annat rapporter från geologiska och hydrogeologiska undersökningar av grundvattenområden.

Fastställande och klassificering av grundvattenområden eller ändringar av dem kan även genomföras utan att inkluderas i en förvaltningsplan. Även i detta fall tillämpas motsvarande förfarande för deltagande och information. Uppdateringen av uppgifter om fastställande och klassificering är således inte begränsad till de sexåriga planeringsperioderna för vattenförvaltningen, även om uppgifter om grundvattenområden utgör en del av beredningsunderlagen för vattenförvaltningen.

När det ges separat information om avgränsningen och klassificeringen av grundvattenområden eller ändringar av dem tillämpas 15 § 1 och 2 mom. i tillämpliga delar, så att informationen inte behöver vara lika omfattande som vid planeringen av vattenförvaltningen. När det gäller hörande och information räcker det att uppgifterna finns till påseende i den kommun inom vars område grundvattenområdet i fråga finns.

Skilda bestämmelser om utlåtanden i ärendet ingår i den 10 d § som föreslås. Närings-, trafik- och miljöcentralerna ska begära ett utlåtande i ärendet av den kommun där grundvattenområdet finns, av de kommuner vars vattenförsörjning eller markanvändning avgränsningen och klassificeringen av grundvattenområdet kan inverka på och av det landskapsförbund inom vars område grundvattenområdet finns.

I samband med hörandet kan alla intresserade, dvs. även andra än de i egentlig partsställning, framföra sina åsikter om kartläggningen och klassificeringen.

Närings-, trafik- och miljöcentralerna ska registrera uppgifter om gränserna för och klassificeringen av grundvattenområden och

grunderna för klassificeringen samt om grundvattenområdenas andra karakteristika i datasystemet för miljövärdsinformation som avses i 222 § i miljöskyddslagen. Avgränsningen och klassificeringen anses vara färdig när närings-, trafik- och miljöcentralerna i enlighet med 3 mom. registrerar uppgifter om dem i datasystemet för miljövärdsinformation i samband med uppgifter om grundvattenområdena i fråga.

Grundvattenområdet ska registreras i form av geografisk data i en databas som upprätthålls av Finlands miljöcentral. Information om klassificeringen och märkningen av ett grundvattenområde ska på motsvarande sätt finnas i ett datasystem som upprätthålls av Finlands miljöcentral. Informationen kan avgiftsfritt hämtas med hjälp av miljö- och geodatatjänsten OIVA.

De anteckningar om avgränsning och klassificering av grundvattenområden som registreras i datasystemet ska grunda sig på naturvetenskapliga inventeringsuppgifter. Inga myndighetsbeslut fattas om anteckningar och de har inte några självständiga rättsverkningar. Det är fråga om att samla och registrera miljöinformation. Informationen om avgränsning och klassificering ska vara tillgänglig för myndigheterna i form av utredningar i samband med till exempel tillståndsprövning angående verksamhet eller utarbetning av planer för markanvändning. Man har rätt att söka ändring i dessa beslut i enlighet med bestämmelserna om tillstånd eller planering.

Närmare bestämmelser om förfarandet vid deltagande och information, om de uppgifter som ska presenteras vid förfarandet samt om de uppgifter om grundvattenområdets gränser och klassificering som ska registreras i datasystemet får utfärdas genom förordning av statsrådet.

10 e §. Skyddsplaner för grundvattenområden. I 1 mom. föreskrivs om kommunens möjlighet att utarbeta en skyddsplan för ett grundvattenområde som finns inom kommunens område. Det finns ingen skyldighet att utarbeta en skyddsplan, men om en plan utarbetas ska bestämmelserna i paragrafen och i den föreslagna 10 f § iakttas.

Skyddsplaner utarbetas vanligen för grundvattenområden som är viktiga med tanke på

vattenförsörjningen och skyddet av grundvatten och särskilt för s.k. riskområden, dvs. grundvattenområden där miljömål som gäller den kemiska och kvantitativa grundvattenstatusen och som grundar sig på vattenförvaltningslagen eventuellt inte uppnås eller grundvattenområden som är föremål för mänsklig verksamhet som väsentligt inverkar på deras status. Skyddsplaner kan även inbegripa mer omfattande helheter eller t.ex. alla grundvattenområden som finns inom en viss kommuns område, om det anses ändamålsenligt.

Skyddsplaner för grundvattenområden kan även utarbetas i samarbete mellan flera kommuner, om grundvattenområdet ligger inom flera kommuners område. I praktiken utarbetas skyddsplaner, liksom också i nuläget, i samarbete med en kommun och andra aktörer. Andra aktörer kan vara t.ex. vattentjänstverk i området eller andra verksamhetsutövare som använder grundvatten. Även de verksamhetsutövare får delta i utarbetandet av skyddsplaner, med avseende på vilkas verksamhet det framförs möjliga förslag till åtgärder för att minska riskerna som verksamheten medför. Kommunerna har huvudansvaret för utarbetandet av skyddsplaner och för att skyddsplanerna motsvarar de föreskrivna kraven.

Närings-, trafik- och miljöcentralerna har som statlig myndighet med ansvar för skyddet av grundvatten och planeringen av vattenförvaltningen möjlighet att för kommunen lägga fram förslag till utarbetande av skyddsplaner till exempel i samband med utarbetandet av åtgärdsprogram för vattenförvaltningen och att inom ramen för de anvisade anslagen bevilja kommunerna statsunderstöd för utarbetandet av åtgärdsprogram. Även i detta fall bestämmer kommunen i sista hand om den börjar utarbeta en skyddsplan.

Skyddsplanerna har inga självständiga rättsverkningar. Planerna ska beaktas vid planeringen av och myndighetstillsynen över områdesanvändningen och vid behandlingen av tillståndsansökningar och anmälningar som verksamhetsutövarna lämnar in med stöd av bl.a. miljö-, vatten-, mark-, kemikalie- eller hälsoskyddslagstiftningen. Skyddsplanerna utgör även en grund för ytterligare

karaktisering av grundvatten i enlighet med vattenförvaltningen. I skyddsplanerna kan åtgärder i enlighet med lagstiftningen behandlas, men de är inte förpliktande för aktörerna.

I 2 mom. finns bestämmelser om innehållet i skyddsplaner för grundvattenområden. Skyddsplanen ska innehålla behövliga uppgifter om grundvattenförhållandena i området, grundvattnets status samt den nuvarande och planerade markanvändningen; vattentäkter på området och grundvattnets betydelse för vattenförsörjningen; beslut i enlighet med vad som i 4 kap. 11 § i vattenlagen föreskrivs om skyddsområden för vattentäkter och en bedömning av behovet att se över ett beslut eller behovet att ansöka om att ett skyddsområde ska inrättas; verksamheter som medför risk för förorening av grundvatten och en bedömning av åtgärder för att minska risken för förorening; eller andra omständigheter som är av betydelse med tanke på skyddet av grundvatten.

Enligt 3 punkten kan skyddsplanen innehålla uppgifter om beslut om sådana skyddsområden i enlighet med vattenlagen som gäller grundvattenområdet. Bestämmelserna om skyddsområden enligt vattenlagen ska kvarstå oförändrade. I skyddsplanen kan behovet av att ändra det existerande skyddsområdet eller av att söka inrättande av ett nytt skyddsområde uppskattas. Genom skyddsplanen åläggs inga förpliktelser att söka inrättande av ett skyddsområde, men med hjälp av planen kan man främja inrättandet av ett skyddsområde i situationer där det anses nödvändigt för att förtydliga begränsningarna i användningen av ett område och effektivisera skyddet av grundvatten.

Exempel på sådana omständigheter som avses i 5 punkten, som är av betydelse med tanke på skyddet av grundvatten och som kan framföras i planen, är information om grundvattenområdets ytvattenekosystem och terrestra ekosystem som är beroende av grundvatten när det gäller området klassificerat i klass E i enlighet med 10 b §.

10 f §. *Beredning av skyddsplaner för grundvattenområden.* I paragrafen ingår bestämmelser om hörande, information och registrering i datasystemet när det gäller utarbetning av skyddsplaner för grundvattenom-

råden. Bestämmelsen ska tillämpas även när en existerande skyddsplan ändras eller en existerande plan ersätts med en ny plan.

När en kommun utarbetar eller ändrar en skyddsplan för ett grundvattenområde ska kommunen ge alla möjlighet att ta del av förslaget och framföra sina åsikter om det. Utlåtanden om förslaget till en skyddsplan ska begäras från de kommuner som skyddsplanen kan gälla samt från de närings-, trafik- och miljöcentraler och regionförvaltningsverk som har behörighet inom det område som skyddsplanen omfattar. När skyddsplaner utarbetas kan vid behov även andra aktörer höras, till exempel landskapsförbund eller ansvariga för trafikleder, om betydande trafikleder befinner sig inom grundvattenområdet, även om det inte föreskrivs särskilt om dessa.

Enligt 2 mom. ska kommunen offentliggöra skyddsplanen och informera om den samt överlämna skyddsplanen till närings-, trafik- och miljöcentralerna för registrering i datasystemet för miljövardsinformation i samband med uppgifter om grundvattenområdena i fråga.

Enligt 3 mom. får närmare bestämmelser om det förfarande som ska iakttas vid information om skyddsplaner utfärdas genom förordning av statsrådet.

2 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt.

3 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

I och med de föreslagna ändringarna i lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen kommer det i lag att finnas mer precisa bestämmelser än för närvarande om förfaranden som nuförtiden grundar sig på administrativ praxis. De viktigaste grundläggande fri- och rättigheterna som hänför sig till förslaget är ansvar för miljön enligt 20 § 1 mom. och egendomsskydd enligt 15 § i grundlagen samt rättsskydd enligt 21 § i grundlagen. Andra sådana frågor i förslaget som hänför sig till grundlagen är beaktandet av laglighetsprincipen i lagens grundläggande

de bestämmelser och bemyndigande att utfärda förordning enligt 80 § i grundlagen.

En viktig bestämmelse i grundlagen med tanke på bestämmelserna om grundvatten är den grundläggande rättigheten i fråga om miljön enligt 20 § i grundlagen. Enligt paragrafen bär var och en ansvar för naturen och dess mångfald samt för miljön och kulturarvet. Det allmänna ska verka för att alla tillförsäkras en sund miljö och att var och en har möjlighet att påverka beslut i frågor som gäller den egna livsmiljön.

Avgränsningen och klassificeringen av grundvattenområden samt utarbetandet av skyddsplaner för grundvattenområden tjänar indirekt beslutsfattandet om miljön, även om dessa förfaranden inte ska ha några direkta rättsverkningar. Avsikten med förslaget är att förbättra skyddet av grundvattenområden samt att stärka allmänhetens möjligheter att delta i och påverka dessa förfaranden.

Enligt bestämmelsen om egendomsskydd i 15 § i grundlagen är vars och ens egendom tryggad. Om expropriation av egendom för allmänt behov mot full ersättning bestäms genom lag. Enligt de föreslagna 10 a–d § har sådana gränser och klassificeringar av grundvattenområden som registrerats i datasystemet för miljövrdsinformation inte några direkta rättsverkningar för placering och bedrivande av verksamhet på grundvattenområdet i fråga. Det förbud mot förorening av grundvatten som ingår i miljöskyddslagen och de bestämmelser på andra ställen i lag som på basis av förbudet begränsar sådan verksamhet som påverkar grundvattnen förblir oförändrade. Inte heller skyddsplanerna för grundvatten ska förenas med rättsverkningar. Planerna ska till sin karaktär vara informativa handlingar som sammanställer information. De bestämmelser som föreslås påverkar alltså inte egendomsskyddet.

Enligt grundlagens 21 § 1 mom. som gäller rättsskydd har var och en rätt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan. Bestämmelsen förutsätter att rätt att söka ändring ges när det handlar om ett myndighetsbeslut som gäller individens rättigheter eller skyldigheter. Enligt 21 § 2 mom. i grundlagen ska offentligheten vid handläggningen,

rätten att bli hörd, rätten att få motiverade beslut och rätten att söka ändring samt andra garantier för god förvaltning tryggas genom lag.

Varken de anteckningar om ett grundvattenområdes gränser och klassificering som registreras eller utarbetandet av skyddsplaner påverkar direkt någons rättigheter eller skyldigheter, och åtgärder som rör dessa är alltså inte förenade med ett behov av rättsskydd. Ett grundvattenområdes gränser ska baseras på naturvetenskapliga utredningar om områdets karakteristika i fråga om mark och berggrund, grundvattnets mängd, vattenhöjden och flödesriktningen. Gränserna för ett område där grundvatten bildas eller för ett grundvattenområde ska baseras på just dessa naturvetenskapliga fakta. Den märkning i enlighet med den föreslagna 10 b § som beskriver klassificeringen av grundvatten ska grundas på nuvarande, planerad och möjlig vattenförsörjning.

Den information om ett grundvattenområdes gränser och klassificering som registrerats ska vara tillgänglig för en myndighet när myndigheten överväger att godkänna en verksamhet eller en plan på grundvattenområdet eller inom det område som påverkas. Informationen ska inte vara juridiskt bindande för myndigheterna. Frågan om huruvida verksamheten är tillåten i förhållande till förbudet mot förorening avgörs i samband med ett sådant beslut i enlighet med annan lagstiftning som är förenat med den möjlighet att söka ändring som rättssäkerheten kräver.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska enligt den 10 c § som föreslås ändra gränserna eller klassificeringen om ny relevant information kräver det. Sådan ny information kan erhållas till exempel i samband med ett tillståndsförfarande för ett projekt inom ett grundvattenområde i enlighet med miljöskyddslagen eller vattenlagen.

Inte heller de skyddsplaner för grundvatten som avses i den föreslagna 10 e § har några självständiga rättsverkningar. Enligt 10 e §, som innehåller bestämmelser om skyddsplanens innehåll, ska skyddsplanen omfatta information ur datasystem och myndighetsbeslut om grundvattenområdets karakterisering, vattentäkter på området, områdets betydelse med tanke på vattenförsörjning, skyddsom-

råden för vattentäkter i området och åtgärder som medför risk för förorening av grundvatten. I samband med skyddsplanen kan man även göra en bedömning av åtgärder för att minska risken för förorening av grundvatten eller av frågan om ett beslut om skyddsområde eller en ändring av det aktuella beslutet behöver sökas för en vattentäkt i området. Genom planen kan inga förpliktelser åläggas vad gäller sådana åtgärder, men myndigheterna kan ta bedömningarna i beaktande som rekommendationer. Sålunda behövs rättskydd inte heller vad gäller utarbetandet av skyddsplaner, och inget förfarande för ändringsökande behövs.

Genom procedurbestämmelser om grundvattenområdets gränser och klassificering och om skyddsplaner säkras offentligheten av beredningen av dem och allmänhetens påverkningsmöjligheter. I de föreslagna 10 d och f § ingår dessutom bestämmelser om särskilda skyldigheter i fråga om hörande.

Med stöd av vad som anförts ovan anses förslaget överensstämma med 21 § i grundlagen.

Enligt 80 § i grundlagen kan statsrådet utfärda förordningar med stöd av ett bemyndigande i en lag. Genom lag ska dock utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter. Enligt grundlagsutskottets praxis ska bemyndiganden som gäller utfärdande av förordning och delegering av lagstiftningsbehörighet vara tillräckligt exakta och noggrant avgränsade. Av en lag ska det tydligt framgå vad man har för avsikt att föreskriva om genom förordning. Också då är kravet att bestämmelser om

grunderna för rättigheter och skyldigheter utfärdas genom lag.

Mer detaljerade bestämmelser än för närvarande om grundvattenområdets gränser och klassificering samt om utarbetande av skyddsplaner för grundvattenområden och rätten att delta ska tas in i lag. Enligt det föreslagna 10 a § 3 mom. får närmare bestämmelser om avgränsning av områden där grundvatten bildas och grundvattenområden samt om utredningar som har samband med avgränsningen utfärdas genom förordning av statsrådet. Enligt det föreslagna 10 b § 3 mom. får närmare bestämmelser om grunderna för klassificering av grundvattenområden utfärdas genom förordning av statsrådet. Enligt det föreslagna 10 d § 3 mom. får närmare bestämmelser om det förfarande som ska iakttas och de uppgifter som ska lämnas i deltagandet och informationen samt om de uppgifter om grundvattenområdets gränser och klassificering som ska registreras i data-systemet utfärdas genom förordning av statsrådet. Enligt det föreslagna 10 e § 3 mom. får närmare bestämmelser om de uppgifter som ska ingå i skyddsplanen utfärdas genom förordning av statsrådet. Enligt det föreslagna 10 f § 3 mom. får närmare bestämmelser om det förfarande som ska iakttas vid information om skyddsplanerna utfärdas genom förordning av statsrådet.

På ovan anförda grunder kan lagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

*Lagförslag***Lag****om ändring av lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen**

I enlighet med riksdagens beslut
 fogas till lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen (1299/2004) ett nytt 2 a kap.
 som följer:

2 a kap.

Grundvattenområden

10 a §

Avgränsning av grundvattenområden

Närings-, trafik- och miljöcentralerna bestämmer gränserna för områden där grundvatten bildas (*grundvattenbildningsområde*) och de yttersta gränserna för områden som inverkar på vattenkvaliteten eller grundvattenbildningen i en grundvattenförekomst (*grundvattenområde*). Om ett grundvattenområde som används eller lämpar sig för vattenförsörjning eller ett område där grundvatten bildas inte utan avsevärda svårigheter kan avgränsas, kan grundvattenområdet också anges som en punkt med hjälp av koordinater.

För avgränsningen av ett grundvattenområde ska det utarbetas en hydrogeologisk allmän beskrivning av området och en beskrivning av den allmänna karaktären hos mark och berggrunden i området samt göras en bedömning av mängden av och vattenhöjden och flödesriktningen i det grundvatten som bildas i området.

Närmare bestämmelser om avgränsning av områden där grundvatten bildas och grundvattenområden samt om utredningar som har samband med avgränsningen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

10 b §

Klassificering av grundvattenområden

Närings-, trafik- och miljöcentralerna klassificerar utifrån grundvattenområdenas lämplighet för vattenförsörjning och skyddsbehov som

1) klass 1 sådana grundvattenområden som är viktiga för vattenförsörjning, där mer än i genomsnitt 10 kubikmeter vatten per dygn eller vatten för fler än femtio personers behov används eller är avsett att användas för samhällets vattenförsörjning eller som hushållsvatten, eller

2) klass 2 sådana övriga grundvattenområden som lämpar sig för vattenförsörjning, vilka har en så riklig grundvattenförekomst och sådana övriga karakteristika att de lämpar sig för användning som avses i punkt 1.

Närings-, trafik- och miljöcentralerna ska dessutom i klass E klassificera sådana grundvattenområden av vars grundvatten ytvatten-ekosystem och terrestra ekosystem är direkt beroende.

Närmare bestämmelser om grunderna för klassificering av grundvattenområden får utfärdas genom förordning av statsrådet.

10 c §

Ändring av gränserna för och klassificeringen av grundvattenområden

Närings-, trafik- och miljöcentralerna ska ändra gränserna för eller klassificeringen av ett grundvattenområde, om information av väsentlig betydelse med avseende på områdets gränser eller klassificering kräver det.

10 d §

Beredning av avgränsning och klassificering av grundvattenområden

Vid beredningen av avgränsning och klassificering av grundvattenområden ska 15 § 1 och 2 mom. iakttas. Närings-, trafik- och miljöcentralerna ska begära utlåtande i ärendet av den kommun där grundvattenområdet finns, av de kommuner vars vattenförsörjning eller markanvändning avgränsningen och klassificeringen av grundvattenområdet kan inverka på och av det landskapsförbund inom vars område grundvattenområdet finns.

Närings-, trafik- och miljöcentralerna ska i datasystemet för miljövärdsinformation registrera uppgifter om gränserna för och klassificeringen av grundvattenområden och grunderna för klassificeringen samt om grundvattenområdenas andra karakteristika.

Närmare bestämmelser om de uppgifter som ska lämnas i beredningen och om det förfarande som ska iakttas vid hörande samt om de uppgifter om grundvattenområden som ska registreras i datasystemet får utfärdas genom förordning av statsrådet.

10 e §

Skyddsplaner för grundvattenområden

Kommunen får utarbeta en skyddsplan för ett sådant grundvattenområde på kommunens område som är föremål för verksamhet som väsentligt inverkar på grundvattenområdets status eller där miljömålen i enlighet med denna lag kräver det. En skyddsplan kan utarbetas i samarbete eller tillsammans med andra aktörer.

En skyddsplan ska vid behov innehålla

1) uppgifter om grundvattenförhållandena i området, grundvattnets status samt den nuvarande och planerade markanvändningen,

2) uppgifter om vattentäkter på området och grundvattnets betydelse för vattenförsörjningen,

3) uppgifter om beslut i enlighet med vad som i 4 kap. 11 § i vattenlagen (587/2011) föreskrivs om skyddsområden för vattentäkter och en bedömning av behovet att se över ett beslut eller behovet att ansöka om att ett skyddsområde ska inrättas,

4) uppgifter om verksamheter som medför risk för förorening av grundvatten och en bedömning av åtgärder för att minska risken för förorening,

5) uppgifter om andra omständigheter som är av betydelse med tanke på skyddet av grundvatten.

Närmare bestämmelser om de uppgifter som ska ingå i skyddsplanen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

10 f §

Beredning av skyddsplaner för grundvattenområden

När en kommun utarbetar eller ändrar en skyddsplan för ett grundvattenområde ska kommunen ge alla möjlighet att ta del av förslaget och framföra sina åsikter om det. Utlåtanden om förslaget till en skyddsplan ska begäras från de kommuner som skyddsplanen kan gälla samt från de närings-, trafik- och miljöcentraler och regionförvaltningsverk som har behörighet inom det område som skyddsplanen omfattar.

Kommunen ska offentliggöra skyddsplanen och informera om den samt överlämna skyddsplanen till närings-, trafik- och miljöcentralen för registrering i datasystemet för miljövärdsinformation.

Närmare bestämmelser om det förfarande som ska iakttas vid information om skyddsplaner får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 201 .

Helsingfors den 21 augusti 2014

Statsminister

ALEXANDER STUBB

Miljöminister *Ville Niinistö*